

vanskim jezikoslovcem podal vgodno, tehtno, kaj pripravno naučno knjigo, to zasluženje je brez vsega pregovarjanja veliko in stanovito. V tej knjigi skuša Metelko popolno in dosledno vstreči potrebi, katero sta čutila n. pr. že Popovič, Gutschmann i. t. d. in katero je na tanko opisal Kopitar, da tiste glasove, za ktere latinska abeceda nima znankov, piše z lastnimi čerkami, kakor je l. 1824 poskušal že tudi P. Dajnko. Bilo je odslej na Kranjskem več bukev natisnjenih v tej Metelkovi abecedi; vzdiga se pa tudi zoper to čerkopisje precej veliko nasprotovanje.

V predgovoru k svoji slovnici str. XXVI. pripoveduje Metelko o Markotu in Dajnkotu, da sta oba popravljala naš čerkopis, pa da ga nobeden ni popravil. Po moji misli, pravi, bi bil Dajnko bolj prav storil, ko bi se bil v svoji slovnici v marsikterih rečeh ravnal bolj po Šmigocu; pa — quilibet abundet in sensu suo.

S kolikim vspehom je delal pa Metelko in kako osoda je imela njegova pisava — Metelčica?

Šolsko obzorje.

Iz rogačkega okraja na Štajarskem. Kam? v Zagreb ali v Linc? To je vprašanje pri nas zastran obiskovanja učiteljskega zbora. V Linc je predačec, v Zagreb je bližjeje. Šli bodemo k našim slovanskim prijateljem, in se bodemo z njimi ne samo dušno ampak tudi telesno združevali in pomenkovali o narodni šoli. Ker se bode v Zagrebu sploh slovansko šolstvo pretresovalo, je tedaj za nas slovenske učitelje veliko važnejši slovanski učiteljski zbor, kakor nemški. Mi učimo na slovenski zemlji in imamo vestno skrbeti za prihodnji omikani slovenski narod, kateri je žalibog! tako dolgo dremal, in tedaj ne po svojem vzroku še v marsikteri nevednosti tava. Pri tem zboru bomo slišali zdatna jederca za slovensko šolstvo, in pri nas bode, da narodu v smisli, ktera se mu prilega, k omiki in izobraženosti pripomoremo! Na kaki način se naj to sploh godi, kako naj se naše šolstvo vravná, da se bo v njem za pravi napredek ljudstva delalo, vse to bomo slišali. Kteri učitelj je tedaj ud velikega slovanskega debila, se bo potrudil, iti za bratevskim in prijateljskim vabilom in klicem pogumnih zagrebčik školnikov k splošnemu slovanskemu učiteljskemu zboru!

Bolj ko se bomo edinili, večja bo naša moč in obilnejši bojo naši vspehi! Če se pa ne bomo mezili in gibali, nam osoda ne bode mila! Sami od sebe nam ne bodo začeli pečeni tiči iz zraka letati. Tirjati moramo! Kakor nam odbor za stanovanje v 13. listu „Uč. Tov.“ naznanja, obiskovalci tega zbora ne bodo imeli velikih stroškov, kar bo vsakemu mogočejše se ga vdeleževati. V tem okraju smo 22. avgusta vsi potniki proti Zagrebu, razun če še kterelega kakšna nenadna okoliščina ne zadene; popred pa še moramo odpust dobiti. Tedaj le obilno 22. avgusta v Zagreb, da bomo imé tega zbora mogli djati v zlati okvir. Da se vidimo, zdravi!

Ivan Žolnir.

Iz Gorenškega. „Vaterland-ov“ dopisnik ABC 17. pret. m. razkladal je o učiteljskih zadevah po deželi tako nepremišljeno, da mu mora vsakdo

reči, da o vsem tem čisto nič ne razume, ali pa ga je nevošljivost tako prevzela, da resnice ne vidi sedaj, ko se ljudskim učiteljem na deželi vendar enkrat kaže nekaj upanja. On pravi: „Učitelj na deželi že sedaj ložeje shaja, kakor vradnik in tudi ložeje kakor profesor srednje šole, kateri mora za obleko, hrano, stanovanje, svečavo in kurjavo veliko več izdajati, kakor pa učitelj na deželi, ki ima stanovanje in kurjavo zastonj, obleko in hrano pa veliko ceneje“. Rad bi vedel, kako zna ta dopisnik številiti, ko pravi, da imajo učitelji po deželi kurjavo zastonj, vse bolji kup i. t. d. Jaz sem učitelj v gorah, kjer je dovolj derv, in vendar sem letos seženj derv moral plačati čez 4 gold., za naprej bodo še dražje. Moj sosedni učitelj ima svoj drevošec ali del, kjer sme sekati derva z zastonj, ali ta kraj je tri ure daleč v Jelovici, tako da gre voznik zjutraj pred dnevom na pot, in pride komaj do noči z vozičkom, na katerim so trije mali „porajkeljni“, kateri niso toliko vredni, kolikor stane voznikova plača in pijača. Mleko plačujem po 10 kr. bokal, funt masla pa po 50 kr., in vsaka druga reč — meso (če se še dobi), rajž, sol itd. je na deželi dražji, kakor v mestu. Vaterland-ov dopisnik ne vé, da z vse gorenske strani hodijo sedaj ljudje v Ljubljano na terg, kjer reči nakupijo in potem domá za ne majhen dobiček prodajajo. Tudi obleko mora učitelj na deželi dražje plačevati, kakor se plačuje v mestu. Učitelj ne more imeti za vse take obleke, kakoršno izdeljujejo na kmetih rokodelci; tedaj mora zavoljo mnogo takih opravkov večkrat iti v mesto in tedaj obleko dražje plačevati. Pa, ako bi učitelji na deželi tû pa tam (kar v naših gorenskih krajih ni) s telesnimi potrebami ložeje shajali, kakor mestni učitelji, vprašamo: kako pa je z dušnimi potrebami na deželi? Mislimo si učitelja v gorah, ki je vsemu svetu zapert. Vendar mora učai kaj brati; tedaj potrebuje knjig in časopisov, ktere si mora drago drago pridobivati in naročevati. Poglejmo učitelja v mestu! on sedi pri viru vsega tega; ni mu treba toliko izdajati za svoje izobraževanje, kakor učitelja na deželi, kateri ima dobro voljo, da bi se rad dalje izobraževal. To je ena. Poglejmo pa učitelja, kateri je oče več otrok, več sinov! Rad bi svoje sinove vendar za kaj več omikal, kakor za kmečke pastirje, hlapce in dervarje; pa kako mu je to mogoče, ker nima denarja, da bi jih pošiljal v srednje ali višje šole, in tako mora kmečki učitelj večkrat med tem ko druge otroke izobražuje, svoje zanemarjati, ker si brez denarja ne more pomagati. Učitelji v mestu imajo tudi več prilike, da si lahko kaj prislužijo, kar si učitelj na kmetih ne more.

Iz vsega tega se vidi, da se nam kmečkim, posebno gorenskim učiteljem za telesni in dušni živež vse huje godí, kakor mestnim učiteljem, posebno gg. profesorjem srednjih šol, kateri imajo po štiri in petkrat več dohodkov na leto, kakor kmečki učitelj z naj boljšo plačo. Vaterland-ov dopisnik tudi pravi (kar moramo ljudski učitelji mnogokrat slišati) da učitelj na kmetih ložeje shaja, kakor duhovnik, kateri je mogel veliko več „študirati“. Za take besede zdravi pameti ni treba veliko ugovora. Da se sedanji učitelji nismo veliko po solah potikali, je sicer res — a tega nismo sami krivi, ker učili in storili smo vse, kar koli se je tirjalo od nas in še več, ker izobražujemo se od dne do dne sami in lahko terdim, da po večini ne zaostajamo za drugimi stanovi. Kar pa zadeva učiteljeve in duhovnikove dohodke na kmetih je tû tak razloček kakor med blatom in biserom. Duhovni gospod je sam in ima zraven rednih dohodkov še mnogo mnogo precej zdatnih postranskih prislužkov, ki jih učitelj nima in imeti ne more. Pa slišim reči: „Čemu pa ima učitelj deržino, naj bode sam, kakor

duhoven!“ Takim besedam zopet ne odgovarjam, ker mislim, da tako vprašanje ni kerščansko — ja še celó človeško ne. Vsak, kdor le količkaj predvarja tirjatve današnjega časa, more spoznati, da je prosto ljudstvo treba izobrazevati in sicer tehtno izobrazevati. Za to pa nam je treba dobrih šol, in če hočemo dobrih šol, moramo imeti dobre učitelje, dobri učitelji pa se bodo dobili (kakor vsaki drugi delalci) po dobri pripravi in boljši plači. Toliko mimo gredé Vaterland-ovemu dopisniku, iz katerega nam učiteljem veje veter same nevošljivosti, kar ne pristje prav „ultramontanskemu“ obnebu. x.

Iz Železnikov. (Očitna zahvala.) Lepa zbirka učnih pripomočkov tukajšnje šole se je zopet pomuožila z znamenitim darom. Naš verli okrajni šolski nadzornik in c. k. gimn. profesor v Kranji, gosp. Fr. Krašan, je namreč pokloniti blagovolil na radost našo in naše šolske mladosti tukajšnji učilnici lepo in veliko zemeljsko oblo (globus) s slovenskim tekstom. Sicer smo vpisali to hvale vredno djanje kot stalni spominek v našo šolsko kroniko, vendar pa spoznamo za dolžnost, za lepi dar tudi blagemu g. nadzorniku tú očitno zahvalo izreči.

Jos. Levčnik,

V Železnikih 6. julija 1871.

učenik in pervosednik krajnega šolskega sveta.

Iz Ljubljane. Učiteljem pevcem! Jesenski zbor ljudskih učiteljev na Kranjskem bode 27. in 28. septembra t. l. Pri tej priliki bode tudi pervikrat javna učiteljska beseda (koncert), z godbo, petjem, govori i. t. d. in sicer na korist drušvu v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem. Pevski oddelek te besede bode dobrotno vraval g. Anton Nedved, učitelj glasbe pri c. k. izobraževališču za učitelje. Da bi se pa pri tej besedi učitelji pervikrat dobro obnesli, vljudno vabimo vse gg. učitelje pevce, naj se podpisanemu odboru že do konec tega meseca oglašé, da pridejo k zboru in da povedo, kateri glas pojó, ker se jim bodo potem na dom poslali napravi za posamne vaje. Učitelji pevci, združite se v mogočni zbor — vsi od prvega do zadnjega — in kažite, da v bratovski harmoniji, blišči naše geslo: „V združbi je moč in napredek!“

Odbor učit. društva za Kranjsko.

Po sklepu odbora učiteljskega društva za Kranjsko bode se pri jesenskem učiteljskem zboru v Ljubljani napravila tudi izložba učnih pomočkov in naj raji takih, ki se spešno rabijo v naši ljudski šoli. Vse učitelje in šolske prijatelje, ki imajo kaj takih učil, prosimo naj jih v ta namen saj do 15. sept. t. l. pošiljajo odboru za izložbo učnih pomočkov v Ljubljani.

— Njihovo Veličanstvo je z najvikšim sklepom 5. t. m. deželnemu šolskemu nadzorniku dr. Francetu Močniku, stopivšemu v pokoj, zavoljo mnogih zaslug pri šolstvu podelilo red železne krone tretjega reda. Slavnim zastugam slavni venec!

— Prijateljem cerkvenega petja naznanjamo, da bodo jutri ob 10. v križanski cerkvi pod vodstvom g. Nedveda pripravniki tukajšnjega učiteljskega izobraževališča pervikrat peli mašo v A-mol od Oberhofferja z Weissovimi in Nedvedovimi dodatki.

Listnica. Č. g. — m. — v G.: Vašo „razpravo o odgoji“ bodemo radi sprejeli. Prosimo!